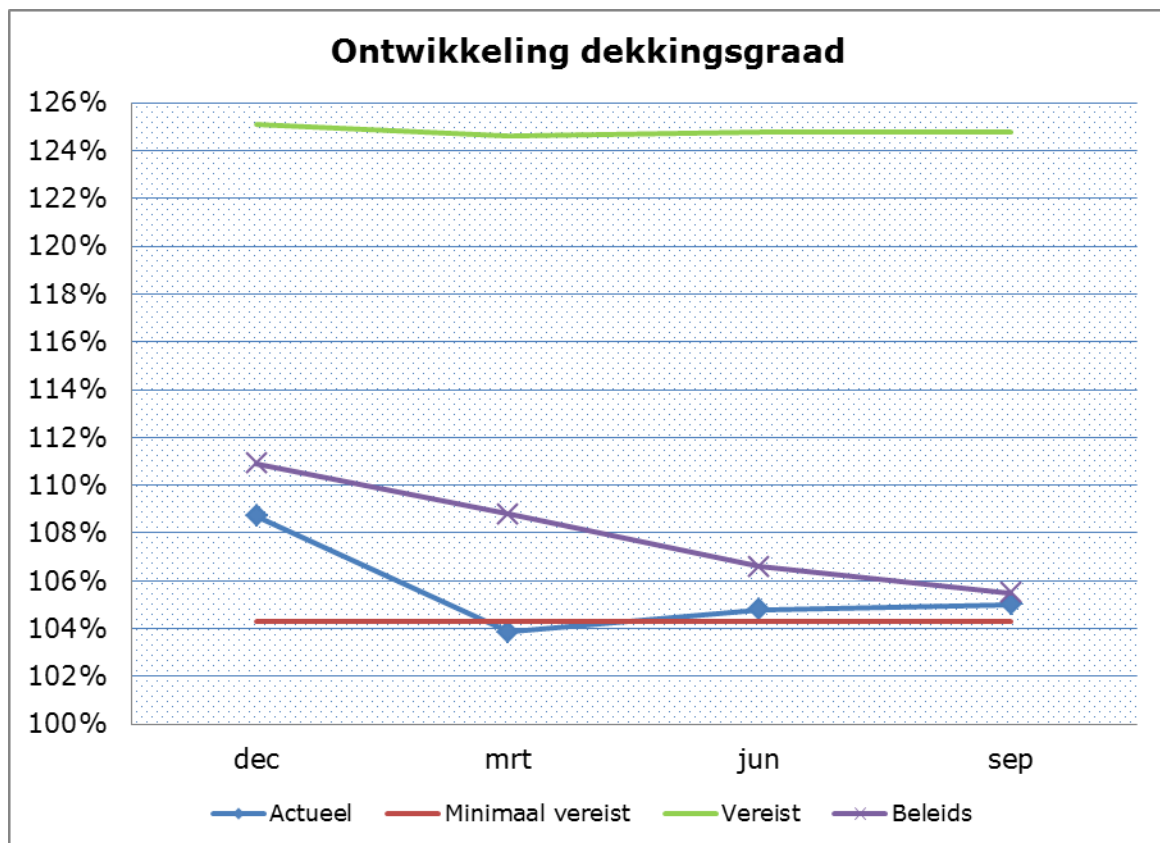

Beleidsdekkingsgraad derde kwartaal 2016 naar 105,5%

- Beleidsdekkingsgraad eind september 2016: **105,5 procent**;
- Actuele dekkingsgraad eind september 2016: 105,0 procent;
- Pensioenvermogen eind september 2016: **54,79 miljard euro**;
- Stijging van het vermogen in derde kwartaal 2016: 1,40 miljard euro;
- Hoogte pensioenverplichtingen derde kwartaal 2016: **52,18 miljard euro**;
- Stijging pensioenverplichtingen in derde kwartaal 2016: 1,23 miljard euro.

De beleidsdekkingsgraad (het gemiddelde van de dekkingsgraden van de afgelopen 12 maanden) is eind september 2016 vastgesteld op 105,5 procent. Dat is 1,1 procentpunt lager dan de beleidsdekkingsgraad van eind juni 2016.

Verloop van de dekkingsgraad van bpfBOUW in de afgelopen vier kwartalen.

Markten herstellen na Brexit

BpfBOUW behaalde in het derde kwartaal een totaalrendement van 2,8%. Het totale vermogen is in het derde kwartaal toegenomen met 1,40 miljard euro tot 54,79 miljard euro.

Dit komt voornamelijk door de positieve bijdragen van aandelen, vastrentende waarden en de rente-afdekking. De Brexit aan het eind van het vorige kwartaal zorgde voor onrust op de financiële markten. De markten herstelden zich echter opvallend snel en het werd alsnog een traditioneel rustige zomer. De volatiliteit keerde terug in september als gevolg van onzekerheid over het beleid van centrale banken. In het bijzonder was er bezorgdheid over Deutsche Bank, met name vanwege een hoge boete die door de Amerikaanse autoriteiten was opgelegd. Aandelenmarkten werden door dat nieuws hard geraakt. Richting het einde van het kwartaal

kwamen de markten weer in rustiger vaarwater terecht. Dit kwam onder meer door een nieuwe afspraak met de OPEC-landen, waardoor de prijs van ruwe olie aantrok. De OPEC-overeenkomst kon echter niet voorkomen dat de prijs van ruwe olie eind september toch iets lager uitkwam dan aan het begin van het kwartaal.

	(Totaal) Rendement Q3 – 2016	(Totaal) Rendement YTD – 2016
Totaal rendement op beleggingen bpfBOUW	2,8%	14,4%
Totaal rendement op beleggingen - exclusief renteafdekking	2,2%	7,3%
Aandelen	4,0%	5,0%
Vastrentende waarden	0,9%	7,4%
Vastgoed	2,5%	7,8%
Alternatieve beleggingen	-0,5%	2,5%
Renteafdekking	0,6%	7,1%
Valuta afdekking	0,3%	0,6%

Rendement beleggingsportefeuille bpfBOUW – derde kwartaal 2016

Vermogen stijgt harder dan verplichtingen

Door de verdere daling van de marktrente namen de pensioenverplichtingen ook in het derde kwartaal toe. Deze zijn in het derde kwartaal met 1,23 miljard euro gestegen en bedragen 52,18 miljard euro. De verplichtingen zijn minder gestegen dan het vermogen, wat leidt tot een toename van de actuele dekkingsgraad aan het eind van het derde kwartaal. De beleidsdekkingsgraad, het gemiddelde over 12 maanden, is echter licht verder gedaald.

BpfBOUW sluit aan bij internationaal netwerk verantwoord beleggen

BpfBOUW is op 1 augustus 2016 aangesloten bij Principles for Responsible Investment (PRI). PRI is een wereldwijd netwerk van investeerders dat zich inzet voor verantwoord beleggen. In 2015 heeft PRI met steun van de Verenigde Naties zes beginselen voor verantwoord beleggen ontwikkeld. De investeerders van PRI werken samen om deze beginselen in de praktijk te brengen. Jan Ruis (werkgeversvoorzitter bpfBOUW): *“De aansluiting bij PRI is een mooie stap voor ons als pensioenfonds. Hiermee zetten we weer een stap in het verder aanscherpen van het beleid verantwoord beleggen van bpfBOUW.”*

Vooruitblik naar 2017

De roep om veranderingen in het pensioenstelsel klinkt al enige tijd. Vooruitblikkend op 2017 zijn de Tweede Kamerverkiezingen in maart volgend jaar mede bepalend voor de plannen voor een nieuw pensioenstelsel. De verkiezingsprogramma's laten op hoofdlijnen zien hoe verschillende politieke partijen hier tegenaan kijken. BpfBOUW vindt het positief dat de meeste partijen aangeven dat de collectiviteit en de solidariteit binnen het huidige stelsel behouden moeten blijven. *“Als bpfBOUW geloven we hier ook in. Collectief beleggen en een vorm van solidariteit moeten ook in een nieuw pensioenstelsel blijven bestaan”*, aldus bestuursvoorzitter bpfBOUW Jan Ruis. BpfBOUW blijft in gesprek met haar achterban om gezamenlijk voorbereid te zijn op de veranderingen die gaan komen.

Jan Ruis: *“Wat de financiële positie van bpfBOUW betreft, verwachten wij dat deze ook in 2017 stabiel blijft, maar onvoldoende om de pensioenen te kunnen indexeren.”*

Profiel bpfBOUW

Het Bedrijfstakpensioenfonds voor de Bouwnijverheid (bpfBOUW) verzorgt de pensioenvoorziening van circa 797.000 (oud-)werknemers in de sector bouwnijverheid. Bij bpfBOUW zijn circa 11.200 bedrijven en ondernemingen aangesloten uit de sectoren Bouw & Infra, timmerindustrie, afbouw, natuursteenbedrijf, betonmortelindustrie, bitumineuze en kunststof dakbedekkingsbedrijven en de baksteenindustrie.